

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, ismiš nedelje in pramike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograde došle za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. (Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

Važna razsodba.

V naših cerkvah so zavladale jako čudne razmere. Ljubljanski škof je sicer z njimi kaj zadovoljen, to priča njegova, žal da samo v odlomkih publicirana epistola do kranjskih duhovnikov, ali to, ker ugaja ljubljanskemu škofu, valed tega še ni treba da bi bilo tudi dobro, dopustno in zakonito.

V naših cerkvah se dela že leta sem pod krinko bogoslužnega opravila politična propaganda. Večji del pridig je posvečen politični agitaciji. Namesto da bi se pridige omejevale na verske resnice se pod plaščem duhovniške avtoritete agitirajo za ljudstvo sovražni klerikalizem. V teh pridigah se razpravlja o volitvah in o kandidatih, o konsumih in o posojilnicah in kajpak o političnih časopisih, napada se celo ženstvo in vse to se prodaja ljudstvu kot božja beseda.

Naša politična oblastva so to molče trpela in nikdar ni prišlo nobenemu državnemu organu na misel, vprašati se, če je to dopustno ali ne.

Sedaj upamo, da se bodo te razmere predrugačile in to valed razsodbe, katero je izdalo c. kr. višje deželno sodišče v Gradcu. Stvar je naslednja:

V Dragi v kočevskem okraju je imel kaplan Tomaž Zabukovec dne 8. dec. l. l., torej za časa najhujše agitacije za državno-zborsko volitev, službo božjo, propoved in mašo. Ravno tiste dni je bil naš list priobčil dopis iz Drage, ki se je bavil z osebo kaplana Zabukovca, kateri dopis je vročerknega kaplana tako razburil, da se ga je lotil na leci. Kaplan je imel najprej kratko pridigo, potem je s prižnice prečital ves dopis „Slov. Naroda“ ter ga na to vrsto za vrsto kritikoval. Pri tem je metal med ljudi vsakovrstne priimke, najbolj pa je streljal na župana, velezaslužnega rodoljuba g. Turka, in na draškega gosp. učitelja. Prišedši do stavka „le udrihajte čez učitelja in župana, ker narodno-naprednega prepričanja ne boste nikdar zatrli“ — je kaplan s pestjo udaril po prižnici in zarohnel: „Sem udrihal in bom še udrihal“.

Pri teh kaplanovih besedah je v cerkvi navzočna soproga župana g. Pavla Turka vstala in zaklicala na glas: „Jaz sem prišla pridigo poslušati, ne pa „Slov. Narod“. „Narod“ naj se v gostilni bere, ne v cerkvi; ga bom že doma prebrala, saj ga znam.“

Po teh pogumnih besedah je vrla županja demonstrativno zapustila cerkev, in z njo je odšlo tudi nekaj moč.

Kaplanu je seveda radosti srce poskakovalo, saj si je mislil: Jo že imam. Saj bi ne bil pravi klerikalec, ko bi se ne veselil, da more koga spraviti pred sodišče. Toda kar je kaplan upal in pričakoval, to se mu je izjalovilo.

Državno pravdnštvo v Novem mestu je gospo Turkove obtožilo, češ, da je s popisanim postopanjem storila pregrešek po § 303. kaz. zak. (Razžaljenje zakonito priznane cerkve ali verske družbe), toda c. kr. višje deželno sodišče v Gradcu je na ugovor obdolženke z odločbo z dne 30. januarja 1900 pod opr. št. I. 14/1 zaukazalo ustaviti sodno postopanje, ker v navedenem dogodku ni našlo dejanskega stanu za pregrešek po § 303. kaz. zak., storjenega z nespodobnim vedenjem med očitnim bogoslužnim opravilom.

Višje sodišče pravi sicer v razlogih, s katerimi je ta odločba utemeljena, da „vedenje, ki se obdolženki pripisuje, ni bilo spodobno v smislu § 303. kaz. zak.“, toda kaznjivo ni, ker se ni zgodilo med bogoslužnim opravilom.“ Ravno v tem tiči važnost te odločbe.

Višje sodišče pravi, da k ugotovitvi delikta treba dvoje bistvenih kriterij: 1. nespodobnega vedenja, ki utegne druge pohujšati, in 2. da se je isto vršilo med (očitnim) bogoslužnim opravilom in nadaljuje potam tako-le:

„Glede drugega kriterija pa treba strogo razločevati med drugim in tretjim primerom delikta po §-u 303 k. z. Pri določilu o drugem primeru, ki namerava večje varstvo cerkvene avtoritete, zastopane

po svečeniku, proti žaljivim napadom, zadostuje valed izrecnega besedila zakona, da se je žaljenje verskega služabnika zgodilo, kadar je božjo službo opravljal; — v tretjem primeru § a 303 k. z., v katerem ni do varstva duhovna, kakor voditelja cerkvene oblasti, nego do varstva vernikov proti vedenju, prezirajočemu njih verski čut in s tem motečemu njih pobožno opravilo, pa se zahteva, da se je nespodobno vedenje godilo med bogoslužnim opravilom, ne pa pri bogoslužnem opravilu (während, nicht bei der öffentlichen Religionsübung).

Iz naznačenega namena in zakonovega besedila izhaja, da duhovnik nima večjega varstva nasproti žaljivim napadom samo med bogoslužnim opravilom, temuč tudi pred njim in po njem tako dolgo, kakor je že ali še v zvezi z bogoslužnim opravilom, in to več ali manj neposredno krajevno in zunanje (rituelna obleka).

V le tem deliktnejem primeru pa ne zadostuje, da se je nespodobno vedenje godilo v pričo duhovnika, ki je ravnokar dovršil liturgično opravilo (pridigo), in ki je bil v ornatu, temuč bogoslužno opravilo bi se bilo moralo že pričeti in še ne končati, da bi se moglo reči, da se je kedo med opravilom vedel nespodobno. V našem slučaju ni teh pogojev, če se upošteva, da se je isti dogodil, kakor potrjuje duhovnik izrečno, po pridigi in pred mašo. Brez dvoma pa je, da prestanek med obema liturgičnima opraviloma (pridiga in maša), ki se porablja za preoblečenje duhovnika in druge priprave k mašnemu opravilu, — le-ta prestanek se je porabil v čitanje časniškega članka, ki ni v nobeni zvezi z božjo službo ne spada ne k pridigi ne k maši, tem manj, ker sta pridiga in maša samostojni liturgični opravili, v zvezi le v toliko, da navadno pride jedno za drugim.

Tega dejanskega stanu končno ne spreminja to, da so bili verniki ob inkriminovanju izjavi še v cerkvi zbrani, kajti zgolj navzočnost vernikov — da bi prisostvovali maši po pridigi — ni versko opravilo, v katerem naj se je vršilo nespodobno vedenje obdolženke.“

O javnem pomenu te odločbe višjega sodišča v Gradcu izpregovorimo jutri.

V Ljubljani, 1. aprila.

Uspehi dosedanjega zasedanja.

V zasedanju pred Veliko nočjo je dobila zbornica v pretresovanje 8 vladnih predlogov, izmed katerih so bili predlogi glede vojaških novincev, oprostitve hišnega davka za Jägerndorf, Celovec in Novi Tišin, glede svetovnega poštnega prometa in radi literarne konvencije z Nemčijo sprejeti. Predlogi glede žganjarine in investicij stojita še pred drugim čitanjem. Razen vladnih predlogov so prišli na razpravo zakon glede mitnic, glede ubožnih blagajn, glede rentnega davka, potem predlogi glede ujm in potresov in aféra Seitz. Zbornica je torej doslej prav resno delala. Kako bo po Veliki noči, pa je odvisno od vlade oziroma od Mladočehov in nemške narodne stranke.

Vojna v Južni Afriki.

Transvaal in Mandžurija sta dve imeni, ki označujeta sicer daleč narazen ležeči deželi, a sta dobili vendarle tesno zvezo. Sočasnost važnih dogodkov v Kini in Afriki je več kakor le slučajna. 23. februarja so prinesle „Times“ tekst rusko-kitajske konvencije v Mandžuriji, ki je izzval celo burjo v angleškem časopisu. Dva dni nato pa je bil London vzradočen z vestjo, da je Botha kapituliral. A že 1. marca se je pojasnilo, da o kapitulaciji ni govora, nego da so se začela le pogajanja. Angleško časopisje pa je začelo nato še ljutejše napadati Rusijo. Čim večja je bila nada, da se sklene mir, tem besnejše se je zaletavalo angleško časopisje v rusko politiko. Ali Angleži so morali v sporu v Tientsinu popustiti in ruske čete so zavzele preporno mesto ter se utrdile na njem. Sedaj pa ni bilo pogajanje z Botho Angliji več prijetno, zato se je dva dni po porazu v Tientsinu pogajanje prekinilo. Transvaal je odločil usodo Mandžurije. Francoski diplomat je rekel londonskemu dopisniku monakovskega „Kuriera“: Angleška je brez moči, dokler je zapletena v boj v Južni Afriki, a mira ne more skleniti. Dokler ne bodo pobiti vsi Buri, dotlej ne bodo nehali boriti se za svojo nezavisnost. Angleži so

LISTEK.

Za narodov blagor.

Komedija v štirih dejanjih. Spisal Ivan Cankar. (Dalje.)

III.

Cankarjeva komedija je višek njegovega dosedanjega literarnega delovanja. „Za narodov blagor“ ima najrodoljubnejšo, najplemenitejšo, a tudi umetniško tendenco, je polno duhovitih, satirično, ironično ali cinično izraženih mislij, ima celo vrsto mojstrsko risanih značajev ter krasnih prizorov.

Po mojem mnenju je glavni junak in nositelj avtorjevih idej — žurnalista Julijan Ščuka. V službi je terorista dra. Grozda. Kot nadarjen, ostrosmiseln in blag mož občuti neznosno pezo svojega poklica podvojeno. Ostudno zlorabljanje naroda v lastno korist, sleparjenje nerazodne mase s frazami, neznačajnost, nemoškost prvakov... vse občuti Ščukova duša in trpi silno. Svoj talent, svojo vest, svoje prepričanje je prodal sebičnežu, ki mu grozi, da mu uniči takoj eksistenco, ako bo vznemirjal ljudi „z idealnimi ekstravagancami“. In Ščuka, ki se je bil v svojem duševnem boju proti terorizmu vesti povzpela že tako daleč, da

je napisal članek, ki bi moral prinesiti glede Grozda jasnost: oprati ga pred svetom očitanja, da je uničil „revolucionarja“ Goloba, ali pa onemogočiti in pokopati ga docela, — in Ščuka se zopet „premislil“, saj „hoče živeti“. Ali ne za dolgo. Gonja za Gornikom, katerega skuša Grozd prikleniti nase s tem, da mu obeša svojo nečakinja Matildo, Gruden pa s tem, da ga hoče ujeti s svojo ženo, ta gonja, ki se završi s popolnim razkolom v občinskem svetu in s snovanjem dveh ali treh novih strank brez načel in brez programa, zadušil v Ščuki zadnjo iskro vere v poštenje in značaj voditeljev. Brez ozira nase zapusti Grozda in njegove kimavce ter izda na ubogo izkoriščano, goljufano ljudstvo proglas:

„Jaz ne govorim za tiste ljudi, ki niso več ljudje s krvjo in mesom, temveč številke v tolpi; ne za tiste ljudi, ki se jim zde fraze o narodnem blagru, o narodovih idealih, o avtoritetah, tradicijah, zakonih in tako dalje svete in nedotakljive. Zakaj to niso več ljudje, temveč številke v tolpi, brez življenja in brez ponosa... Za tiste govorim, ki jim je ljubša cinična resnica, nego blagoslovljena laž... Doktor Grozd bi bil rad minister ali vsaj dvorni svetnik — za narodov blagor. Tudi doktor Gruden bi bil rad minister ali dvorni svetnik — tudi za narodov blagor. Vse, dragi moji,

vse za narodov blagor. Kdor dandanes javno laže, — laže za narodov blagor. Kdor govori javno resnico, — ga smešijo in preganjajo ter naposled uničijo — za narodov blagor! — In za narodne ideale; — ta narod ima namreč ideale — in koliko idealov! Le prestopi se nerodno na cesti, pa stopiš idealu na kurje oko! In kakšni boji se bijejo za te ideale! Ti, dragi moj, nimaš nobenih idealov, niti ne veš, kaj so ideali, tudi tvoj prijatelj jih nima. Ali ti in tvoj prijatelj skupaj se imenujeta narod ter imata ideale! In za te važne ideale se bori dr. Grozd in dr. Gruden. Dr. Grozd bi dal za te važne ideale svojo nečakinja in dr. Gruden svojo ženo... Dr. Grozd in dr. Gruden sta poštna človeka. Zakaj bi ne skrbela za-se, kakor skrbimo za-se mi drugi? Ti, dragi moj, trguješ s suknjami, dr. Grozd z narodovimi ideali. Razloček je samo ta, da je suknjo težje napraviti in težje zakrpati, nego naveden ideal...“

In Ščuka začne boj — „proti blagru naroda — proti narodovim idealom“ — proti Grozdom, Grudnom — frazam — sleparstvu... Okoli sebe je zbral take obupance, kakoršen je sam, pobija okna prvakom in demonstrira po ulicah; — „naroda“ ki caplja na različnih uzdah, ki je na prodaj za groš, za smešljaj, ni več — samo ljudje, samisvoji, predrzni in po-

nosni... kralji v cunjah... Nič več naj ne bo hlapcev, ki odvezujejo svojim gospodom čevlje... Za polno mizo dosedanjih voditeljev naj sedejo tisti pozabljeni hlapci, tisti zavrženci in razcapanci!

Anarhist, socialen demokrat, komunist... kaj je postal Ščuka? Cankar nas pušča v dvomu... ali nevaležnost, perfidnost, nemoškost ostudnosebičnih, sleparskih narodnih voditeljev — Grozdov in Grudnov — bi morala pritirati tudi ovčjo naravo do upora in revolucioniranja...

Izvrstno slikana sta konkurenta — Grozd in Gruden... Grozd: terorist, absolutist, brezobzirno odkritosrčen in brutalno mogočen, domišljav, a dokaj neroden, plitev „streber“, ki je vajen, da ga uboga vse, a ki izgublja vso energijo, ko se mu izmakne „hlapec“ — žurnalista Ščuka. Ko počti in zarožlja prvo steklo na oknu, mu upade srce in nemudoma se spravi s svojim „sovražnikom“ Grudnom za boj proti — „tistemu strupu, ki ga dihajo že od davno veliki, propali narodi“ in ki „se hoče priplaziti tihotapeko v verni, nedolžni naš narod“... Vse se podira okoli Grozda: prvaštvo mu je splavalo po vodi ter ga je treba loviti iznova... Gornik je pobegnil s vsem svojim silnim (?) vplivom... Matilda pa se je svojemu varuhu za hrbtno zaročila s Kadivcem... (Konec prila.)

preveč pohlepni, da bi se otreli miali, pograbiti južnoafričanski republik. Kapitalisti, ki imajo odločilno besedo, zahtevajo, da se Transvaal in Oranje spojita z Anglijo, pa je bila zato začeta tudi vojna. Mnogo bo še minilo časa, da se dovrši ta vojna, a dotlej se more omejiti Angleška le na proteste v Aziji. V takih škripih je Angleška iz čisto sebičnih, a nikakor humanih razlogov začela pogajati se z Buri. Botha je to takoj pregledal in zavrnil angleške ponudbe. Obžalovati je le, da so se ta pogajanja vršila tako dolgo, da je bilo Angležem možno dobiti iz Avstralije svežih čet v Južno Afriko. No, 2—3 tisoč novih angleških vojakov ne bo odločilo usode vojne. 17. marca so imeli Dewet, Botha in še dva burska voditelja sestanek glede pogojev, pod katerimi je možno skleniti mir. Ti pogoji so: v šolah mora biti holandski jezik enakopraven z angleškim, — Buri smejo nositi lovske puške — Angleži morajo plačati 3 milijone funtov šterlingov za požgane farme — dovoli se popolna amnestija za vse, ki so se udeležili bojov — Transvaal in Oranje dobiva avtonomijo pod angleškim protektoratom. — Ko se je pogajanje pretrgalo, so dobili „Paris Nouvelles“ iz Haga tele zanimive potankosti: Tu so vedeli, da se pogajanja izjalovijo, ker Angleži ne dovolijo Buram avtonomije, amnestije in odškodnine. Krüger je dobil iz Južne Afrike obvestilo, da vztrajajo Dewet, Stejn, Schalk Burger in Botha nepremakljivo pri zahtevi, da morata biti burški republikani nezavisni. Vojni položaj pa je za Angleže jako neugoden. Nove čete, ki jih je dobil Kitchener, niti ne zaščotajo, da bi nadomestile izgube na bojiščih. Kuga se je razširila tudi v Natal ter je začela pobirati svoje žrtve iz angleške vojske. Kitchenerja sila skrbi, kako bi obranil Pretorijo pred kugo. Vse luke so okužene, tako da Angleži ne vedo, kje naj izkrcavajo svoje čete. Iz Amsterdama poročajo, da se snujejo v Holandski in v Belgiji odbori, ki nabirajo za Bure prostovoljce. Dva tisoč mož odide že v kratkem iz Hamburga. — Najnovejše vesti poročajo, da se je utaboril močan oddelek v Zuurgoorah. — Med Balmoralom in Wilgeriverjem so zaplenili Buri angleški vlak. — V Kapstadtu je zbolelo zopet pet oseb na kugi.

Konec ustaje na Filipinih?

Listi poročajo, da se je Američanom končno vendarle posrečilo ujeti junaškega vodjo Aguinalda, povzročitelja in načelnika ustaških Tagalov na Filipinih. Tri leta je trajala ustaja, in ves napor Zjedinjenih držav je bil doslej zaman. Sedaj pa se je posrečilo Američanu Tustonu zajeti Aguinalda z vsem štabom. Iz Newyorka poročajo, da se je udal sedaj tudi Capistrano, vodja insurgentov. Nekateri listi pa sploh dvomijo, da bi bil ujet pravi Aguinaldo ter izražajo bojazen, da je bil ujet le njegov brat.

Dopisi.

Iz Kamnika 31. marca. (Slovenski delavec eno leto brez podpore!) Andrej Balantič z Bisteršice, delavec v tovarni za kredo g. Jožef Rotha v Črni, je leta 1899 v rovu ponesrečil in sicer je imenovanega vdaril kamen na nogo tako, da mu je nalomil kost. To nezgodo je g. dr. Jul. Dereani v Kamniku takoj naznanil in je dotični delavec dobival 20 tednov od okrajne bolniške blagajnice v Kamniku podporo. Tudi je Andrej Balantič že dobil 20 gold. ali 40 kron od zavarovalnice proti nezgodam v Trstu izplačane, a družega mesečnega doneska, oziroma podpore ni dobil več, nego od imenovane zavarovalnice pismo, da se mu podpora valed izjave g. dr. Koprive z Ljubljane ne izplača več, češ, da ima le „skrofuloze“, da se pa lahko tekom jednega leta pritoži na „Razsodišstvo“. Andrej Balantič, kateri je oče šestero mladoletnih, nepreskrbljenih, v največji revščini živečih otrok, mora sedaj že eno leto čakati na „postavno mu pripadajočo podporo“! Mož, kateri je bil vojak, bil v Bosni ter si prihrabil svetinjo, mora sedaj v obupu čakati od dne do dne, ter gledati, kako njegova deca gladuje. In zakaj? Radi tega, ker je slovenski delavec!

Ako bi bil kak „Labon“, gotovo bi gospodje v Trstu drugače in hitreje ravnali. Ne zadostuje istim zdravniško apričevalo od blagajničnega zdravnika g. dr. Julij Dereanija iz Kamnika kateri e

imenovanega delavca celih 20 tednov zdravil.

Ne zadostuje istim gospodom potrdilo od okrajne bolniške blagajnice v Kamniku, nego vedno odlašajo in ako je tudi razprava razsodišstva dnevno določena, se ista predloži z opazko da se mora imenovani delavec zopet zdravniku predstaviti. Ravno tak odlok dobil je Andrej Balantič dne 29. marca 1901 iz Trsta dat. 23. marca 1901 šte. 17/12, da se mora zopet pri g. dr. Koprivi v Ljubljani predstaviti!

Iz tega je pač razvidno, da gospodje v Trstu ne berejo nikakega dopisa omenjene blagajnice, katera jim je že zdavnaj naznanila, da Andrej Balantič ne more hoditi, kar je tudi zdravniško potrjeno, ter da še toliko nima da bi pošteno preživel svojo deco, še manj pa za vožne stroške.

Kako bi naj toraj ta revni delavec sedaj prišel v Ljubljano? V kratkem bode imela imenovana zavarovalnica proti nezgodam sejo v Trstu, na srce polagam g. c. k. vladnemu svetniku pl. Rüllingu iz Ljubljane, tudi g. Feliks Stareta s Kolovca, kot zastopnikoma naših slovenskih delavcev, da se za stvar zanimata, pri seji vprašata, ter zahtevata naslednje rešitve:

1. Na kaki podlagi se je Andrej Balantič izplačala svota 20 goldinarjev ali 40 kron?

2. Na kaki podlagi se je istemu že odmerjena podpora zopet odvzela?

3. Zakaj morajo slovenski delavci vedno le pri razsodišču pomoči iskati? (Balantič, Hribar ter drugi).

4. Zakaj se slovenskim delavcem le v nerazumljivi nemščini dopisuje, ko se je 18. decembra 1899 vendar sklenilo pri zborovanji delegatov, da se mora v slovenske kraje, slovensko dopisovati.

Že tako je slovenski delavec trpin ter mora težko zaslužene novce si kruhu odtrgati, da plača zavarovalnino, a pri nezgodi naj v največji revščini čaka celo leto na milost tržaških gospodov, na svoje postavno mu spadajoče vinarje? J. G.

Iz Ribnice, 29. marca. Pri zadnjem občnem zboru tukajšnjih podružnic družbe sv. Cirila in Metoda izvolilo se je sledeče načelnništvo: Za žensko podružnico predsednica gospa Albina Višnikarjeva; tajnica gospica Tinka Arkova, blagajničarica gospa Kristina Gregorčičeva, namestnice: gospa Franja Pickova, gospica Leopoldina Tomšičeva in gospica Marijanica Bobekova. Za moško podružnico: predsednik g. Ivan Gregorčič, tajnik g. Anton Špende, blagajnik gosp. Josip Hribar, namestniki: gg. Frančišek Višnikar, Avgust Juvanec in Frančišek Stefančič.

To novo načelnništvo pričelo je svoje širše delovanje z veselico, katero sta priredili obe podružnici skupaj dne 24. minolega meseca v korist zlati naši družbi. Ocena te veselice zahtevala bi v resnici veščaka. Vse točke vsporeda izvršile so se tako dovršeno, da smelo lahko rečemo, da je bila ta veselica najkrajše, kar se jih je te vrste priredilo v Ribnici. Igra „Krojač Fips“ uspela je v vsakem oziru izbornu. Temu se ni čuditi, ker so vse vloge igrane naše priznane moči. Mešani zbori, katere je vodil marljivi in spretni pevovodja g. M. Holmar, bili so nam v poseben užitek in ženski zbor, Vilharjeva „Planinarica“, nas je presenetil. Pokazal je tudi to pot g. M. Holmar, kaj se lahko priredi z našimi p. n. pevskami in pevci. Gospica Leopoldina Tomšičeva, ki je pela solo Vilharjevo „Nezakonaka mati“, odlikovala se je s svojim petjem in lepim, močnim svojim sopranom. Vse priznanje zasluži tudi gospica M. Logarjeva za spretno spremljevanje na glasoviru. Gospod Alojzij Škrem, ki je pel Vilharjevega „Mornarja“, iznenadil nas je s svojim nenavadnim basom, in škoda bi bila, če bi se dalje ne izvečbal; lahko bi bil imenitna moč za centralo slovenskega petja.

Očarala sta nas pa izvanredna gosta, g. J. J. s svojim prekrasnim, dovršenim petjem in g. Josip Pavčič s svojim virtuoznim igranjem na glasoviru. Za izvanredni užitek, ki sta ga nam podala ta dva gospoda, izrekamo jima s tem najtoplejšo zahvalo. Naše dišne gospe in gospe pa so pri veselici pridno prodajale znake naše „zlate družbe“ in sladkorkčke s pomenljivimi napis. Imenom podružnic izrekamo s tem vsem p. n. sotrudnikom, ki so pripomogli k lepemu uspehu veselice, presrečno zahvalo. K veselici prišlo je tudi veliko čislanih gostov iz okolice, tako iz Velikih Lašč, So-

dračice, Dolenje vasi, Prigorice, da celo iz Grahovega in naše Črnegore, iz Loškega potoka, med temi tudi dišni tamošnji župan, g. J. Rus, katere goste smo srčno pozdravili. Končno kličemo vrlenu načelnistvu naših podružnic: neumorno tako naprej, da se tudi v ribniški dolini užge prava ljubezen do zlate naše družbe sv. Cirila in Metoda!

O tej priliki omenjam še post festum, da Ribničanje tudi pred pustom nismo spali. Tukajšnje „gasilno društvo“ priredilo je pred pustom elitni ples z vojaško godbo v društvene namene; da je bila ta veselica v vsakem oziru, sijajno dokazuje to, da je bilo navzlic velikim stroškom, čistega dohodka 240 kron. Čitalnica naša pa je napravila pustno nedeljo maskarado, ki se je odlikovala z izrednim številom krasnih mask.

Iz Konjic, 30. marca. Neki „Dravničan“ pristaš stranke, kateri je sedanja ljudska šola in napredno učiteljstvo trn v peti, toži v „Domovini“ št. 23 radi „žalostnih šolskih razmer“ na tukajšnji petrazredni slovenski šoli. Ta članek kaže, da sta mu posebno pri srcu učiteljica ženskih ročnih del in bolniška blagajna. V tolažbo mu bodi povedano, da se bo v kratkem postavila učiteljica ženskih ročnih del, in da postranski zaslužek nadučitelja nikakor ne ovira pri njegovem poklicu, ker uraduje za bolniško blagajno le ob četrtkih in nedeljah, ko ni šole. Tudi se „Dravničanu“ ni treba bati, da se kdaj v šolskem posloplju naleze kužne bolezni, kajti znano mu mora biti, da se kužno bolnih ljudi ne pušča hoditi okoli, in da bolniška blagajna ni v šolskem posloplju ampak v zasebni Suterjevi hiši. Uraduje se izključno v pisarni in le ob določenih uradnih dnevih. Razni bolniki torej ne zahajajo v šolo, ampak na urad. Namen dopisnika je očitno. Spraviti hoče nadučitelja ob izdaten postranski zaslužek, ki je dovoljen, ker ne škoduje ne razvoju šole, ne ugledu učiteljevemu. Predzno pa je, da se upa dopisnik imenovati šolo zanemarjeno. Tako obrekovanje se mora odločno zavrniti. Na tej šoli nastavljen učiteljstvo vestno izpolnjuje dolžnosti svojega stanu. Nihče mu ne more očitati zanemarjenja šole. Izpodjedajo pa šolo dopisunovi-somišljeniki.

Evo dokaza! V prvem razredu je bilo lansko leto že 110 šolo obiskajočih otrok. S popolnim uspehom poučevati tako ogromno število začetnikov ni mogoče. Šolsko vodstvo je izprosil dovoljenja za upeljavo vzporednice k prvemu razredu. Učna soba bila je najeta v zasebni hiši. Ponk na vzporednici naj bi se pričel. Nakrat pa se odpove soba. Druge sobe ni bilo dobiti nikjer. Prvi razred je še sedaj prenapolnjen. In kdo je k temu pripomogel? Stranka sovražnikov šole: Sram vas bodi! Lastne napake drugim predbacivati, obrekovati napredno učiteljstvo, in mu škodovati na ugledu in gmotno, to je vaše „bratoljubno delo“.

Iz Kozjega, 30. marca. Valed sklepa deželnega šolskega sklepa se bode naša šola vendar jedenkrat razširila v trirazrednico. Glavna zasluga za to gre neutrudnemu prizadevanju vrliga načelnika krajnega šolskega sveta, g. Vertovška, katerega sedaj naši zabiti kmeti klerikalci hudo sovražijo. Najbolj so se upirali in se upirajo tej razširitvi ravno taki ljudje, katerim bi še sedaj, v njih starih letih bila šola silno potrebna. Imamo tu v občinskem odboru (!) nekega kakih 30 let starega kmeta, ki niti pisati niti brati ne zna (!) in ki mora zapisnike o občinskih sejah podkrižavati; a ta je seveda najhujše in z najpametnejšimi razlogi rohnol proti tej „novotarji“, češ; jaz sem 8 let v šolo hodil, pa vendar nič ne znam, zato pa šole sploh treba ni. Drugi nasprotnik je neki „magnat“ v okolici, ki je cerkveni ključar (a ne cerkvena luč), in ki povdarja: Jaz svojega hlapca doma rabim in ne za šolo, in dalje: Kaj je treba treh razredov, jaz sem tudi samo dva obiskoval in še celo le po pol dneva, a sem vendar postal sodni cenilec, občinski odbornik in član krajnega in okrajnega šolskega sveta. Slišite Vi liberalci? Kaj se trudite za ljudsko izobrazbo? Ali ne vidite, da v našem okraju zamore vsakdo priti na častna mesta, če tudi nima dosti v glavi, samo da je klerikalec. Žalostno, pa res. Sramota je itak že dosti velika, da se je izhajalo dozdaj v prvem trgu okraja samo s dvema razredoma; zdaj se pa še proti toli potrebnemu razširjenju v trirazrednico ščuva in hujaka! Takim žalostnim prikaznim kriv je jedino tisti bornirani klerikalizem, ki propoveduje na jedni strani vedno le molitev in molitev in pokorščino

proti duhovnikom, na drugi strani pa ruje proti šoli in učiteljstvu. V tem oziru odlikoval se je pri nas prejšnji kaplan Lovrenko, ubog revček na duhu, ki je kmetski šuntal proti tržanom in proti šoli, ki pa je z mnogimi dejanji pokazal, kako potrebno bi mu še zdaj bilo nekaj šole. Nekoliko boljši je Pilštanski Marka, a ne veliko. Sedaj se pod njegovim imenom agituje za uvedenje samo poldnevnega pouka v naših šolah. Kmet, neumen ostani, potem naša pšenica najbolj cvete. No, vlada bo že skrbela, da klerikalna drevesa ne zrastejo do nebes. Krajni šolski svet pa naj skrbi, da dobimo kot tretjega učitelja moža, ki ne bo hlapčeval duhovnikom, kakor to delajo nekateri učitelji v našem okraju.

Danes je za nas velepomemben dan. Papam habemus. Konstituiral se je namreč novi okrajni zastop, kojemu je za načelnika izvoljena zopet takozvana „Pilštanska Božja previdnost“, ki se je baje že močno tresla in bala za to čast. Nova, sijajna doba za okrajni zastop se zopet začne. A, glej jih klerikalce! Namesto da bi novi načelnik začel prihodnjo dobo svojega delovanja z običajno sv. mašo in z „veni sancte Spiritus“, pa je peljal svoje zastopnike v — nemško gostilno na zmagoslavje. Kakor čujem, je prva ta skupščina okrajnega zastopa precej dolgo trajala, tako da je slednjič vendar v vse šinil — spiritus. Najimunitnejše pa je pri tem skupnem obedu bilo gotovo to, da je novopečeni podnačelnik, g. Jančič, predno se je začelo „delati“, naprej molil, in sicer, kakor slišim, še precej gladko. Ko je bilo vse razveto, začelo je padati po teh preklicanih liberalcih, pri čemur se je najbolj zagrel okrajni tajnik, a treznejši ljudje so ga pomirili s škafofom mrzle vode.

O prihodnjem delovanju okrajnega zastopa Vam bodem zvesto poročal. Današnje poročilo sklepam z napitnico okrajnega glavarja, katero je pri obedu izpregovoril: „Die Bezirksvertretung wird jetzt schon gedeihen, da ihr ein Seelen- und ein Leibesdoctor an der Spitze stehen“, katere besede so povzročile kisle obraze pri prizadetih.

Redni občni zbor „Dramatičnega društva“.

Minolo soboto zvečer se je vršilo letno redno zborovanje „Dramatičnega društva“ v mali dvorani v „Narodnem domu“. Udeležba je bila le pičila, čemur je menda krivo to, da se je ta važni zbor premalo razglasil mej člani.

Podpredsednik dr. Bleiweis vitez Trsteniški je pozdravil navzoče člane, omenivši nekatera došla mu pisma, v katerih je govor o nastali krizi. Odbor je ukrenil vse potrebno, da se zagotovi častni obstanek slovenskega gledališča. Razun domačih moči, ki itak ostanejo, se dogovarja odbor z najboljšimi izmed dosedanjih tujih moči, da se jih pridrži tudi za bodočnost. Posebno pa je želeli, da se pridobé za društveni odbor nove moči, ki se posveté delu dalje izreka nado, da dosedanja g. intendanta, ki nikakor ne prevzameta nadalje vodstva slovenskega gledališča, ne bodeta kar na mah odtegnila svojih izkušenih moči ter zapustila ladije slovenske dramatike, nego, da bodeta vsaj čez poletje pomagala novemu odboru. Apeluje tedaj na njiju vsaj za časno sodelovanje.

Iz tajnikovega kratkega poročila, katero se je prečitelo posnamemo sledeče:

„Dramatično društvo v Ljubljani“, ustanovljeno leta 1867., končuje letos 33. leto svojega obstanka.

Kakor že več let, omejilo je tudi zadnje leto svoje delovanje na prirejanje slovenskih predstav v deželnem gledališču v Ljubljani. Teh je bilo v pretekli sezoni, ki se je pričela 22. septembra 1900 in končala 26. marca 1901, 90, med njimi 16 poldanskih ob znižanih cenah. Teh predstav spada na dramo 50, na opero 37, na opereto 1, dve predstavi pa sta bili mešani. Novitet se je vpriporilo 14 dramskih, med njimi 2 domači, 2 operni in 1 operetna. Največ predstav doživeli sta to sezono operi „Zrinjski“ in „Tannhäuser“ vsaka po šest, izmed dram pa „Deseti brat“, ki se je igral v času od 28. januarja do 19. marca, torej tekom 20 dni, petkrat. — S pomočjo članov umetniškega društva, gosp. prof. Fr. Levca, in s sodelovanjem odličnih dam in gospodov ljubljanskih proslavilo je tudi dramatično društvo stoletnico Prešernovega rojstva s tremi predstavami.

Župan Hribar predlaga, naj se vzame to poročilo na znanje in naj se izreče bivšima gg. intendantoma zahvala za njihovo dveletno trudopolno delovanje, kateri predlog se sprejme soglasno.

Iz poročila blagajnika g. Rozmana prijavimo nekatere najvažnejše podatke:

Splošni denarni promet pretekle sezone je znašal 195 922 kron, ki se razdeli na posamezne dohodke in stroške takole: Rednih dohodkov je bilo 74 899 K, in sicer: Začetni blagajnični prebitek 1571 K, redne in izredne deželne ter mestne podpore 27 100 K, prispevki gledališkega društva 1067 K, članarina 876 K, za lože in sedeže 11 803 K, dnevni dohodki predstav 32 155 K, razno 327 K; izrednih dohodkov je bilo 23 062 K. Rednih stroškov je bilo 84 415 K, in sicer: Plače za opero 14 366 K, za dramo 15 565 K, za zbor 7013 K, sustentacije 2669 kron, repertoar, dekoracije in garderoba 9058 K, dnevni stroški predstav 20 802 K, naobrazba in ponk 926 K, za lože 7200 K, zavarovalnina in davek 979 K, razno 5836 kron, izrednih stroškov je bilo 12 234 K in končnega blagajniškega prebitka 1312 kron. Denarni uspeh sezone je znašal 2481 K.

Ako se dnevni dohodki ter skupilo za lože in abonement na sedeže prispevajo z dnevnimi stroški, kaže se, da je vsaka izmed 88 rednih predstav imela povprek 188 K čistega dohodka, ki je z všteti subvencijami in prispevki moral pokriti vse stroške cele sezone.

Izmed dnevnih dohodkov predstav od pade 31 949 K na vstopnino, gledaliških listov se je prodalo za 120 K, bifetjé je vplačal 86 K. Dnevni stroški predstav se pa takole razdele: Razsvetljava 2518 K, godba 5187 K, honorari in stroški na odru 5069 K, prodaja vstopnic 360 K, garderobne potreb. 326 kron, tehniški personal 1993 K, tisk gledaliških listov 1207 K, biljeterjem 475 K, državni policiji 440 K, mestni policiji 521 K, požarni brambi 469 K, vkup 18 565 K.

Tekom sezone je bilo angaževanega osebja: za opero 12, za dramo 23, za zbor 32, vkup 67 oseb, s tehničkim osebjem in s statisti vred je pa delovalo 80 oseb.

Proračun za prihodnjo sezono, katerega bo temeljito pretresaval še novo izvoljeni odbor, kaže 47 600 K potrebščine, pokritja pa 43 131 K, torej 4468 K nedostatka.

G. ravnatelj Pirc predlaga, naj se izreče g. blagajniku zahvala za njegovo ne-sebično in res požrtovalno delovanje, čemur zbor pritrdi.

Potem se je zborovanje pretrgalo, da se določijo novi kandidatje za odbor, namestu po redu izstopivših (gg. dr. Tavčar, dr. Stare in Proseno), in onih, ki sta se odpovedala odborništvu (gg. Hubad in Milčinski). Treba bode voliti 5 odbornikov. (Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. aprila.

— Osebnosti. Poštni kontrolor v Gorici g. Fran Leban je imenovan višjim poštним oskrbnikom v Opatiji. Za višja poštna kontrolorja v Trstu sta imenovana poštna kontrolorja Henrik pl. Carina in Fran Milost. — Pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani sta imenovana gg. Alojzij Hut in dr. Fran Eller za finančna koncipista. — Vladni kancelist g. Matija Kren je imenovan oficialom, narednik pešpolka št. 97. g. Fran Jurca pa vladnim kancelistom. — Okrajni glavar v Gorici dvorni svetnik vit. Bosizio je šel v pokoj. — Okrajni glavar v Sežani g. dr. Peter Laharnar je imenovan deželnovladnim svetnikom — v Črnovcih v Bukovini!

— Novomeški vodovod. Deželni odbor je dobil ravnokar obvestilo, da je poljedelsko ministrstvo dovolilo, da se smejo dela pri Novomeškem vodovodu, dasi še ni dotični zakon odobren — takoj razpisati. Deželni odbor je v današnji svoji seji sklenil, da je dela takoj razpisati. S tem je dobila prenujna ta zadeva tisto rešitev, za katero so se pri poljedelskem ministrstvu trudili poslanci Plantan, Tavčar in grof Barbo!

— Ljubljanski občinski svet pred državnim zborom. Vsak človek ima neoporečno pravico, da se blamira, kadar hoče in kolikar hoče. To pravico priznavamo tudi dr. Šusteršiču v polnem obsegu, seveda mora tudi on nam priznati pravico, da se mu smeje. Odkritosrčno povemo, da nas že dolgo nobena ni silila tako na

smeh, kakor njegova interpelacija zastran župana Hribarja in tistih obč. svetnikov, katerih volitev je zaradi formalne napake pravno sodišče razveljavilo. Po jasnem besedilu občinskega reda in obč. volilnega reda je ne le pravica, nego dolžnost župana in dotičnih obč. svetnikov, da na podlagi poprejšnjih mandatov ostanejo na svojih mestih, dokler se nove volitve ne izvrše. Šusteršič pa pravi, da je to nezakonito. Skrpal je interpelacijo, v kateri pa se ni upal niti navidezno dokazati, da bi bilo to nezakonito ter vprašal ministra notranjih zadev, če hoče „storiti potrebne korake, da se v ljubljanskem obč. zastopu in v upravi ustanove zakonite razmere“, to se pravi, ali hoče minister proučiti, da takoj odstopijo župan in tisti obč. svetniki, katerih izvolitev je pravno sodišče razveljavilo. — Ker je drž. zbor sedaj na počitnicah, žalibože nima minister prilike, odgovoriti na to interpelacijo in nam se zdi, da dr. Šusteršič sploh ne dobi odgovora nanjo, ker je preveč — otročja. Razmere v obč. zastopu in v upravi so namreč popolnoma zakonite, in torej minister, ako hoče spoštovati zakone, ne mora in ne sme storiti tistih „korakov“, ki jih je dr. Šusteršič zahteval. No, in mi tudi čisto nič ne dvomimo, da minister zahtevanih korakov ne stori, in da ostanejo župan in prizadeti občinski svetniki na svojih mestih, dokler se ne izvrše volitve. Prepričani smo, da bo minister Šusteršičevo interpelacijo vrgel v koš in si kvečjemu mislil, da mora dr. Šusteršič ljubljanske volilce smatrati za jako plitve glave, ko jih s tako smešnimi interpelacijami lovi na svoj lim.

— Pošta — v službi klerikalcev. Primerilo se je že opetovano, da je dobila naša tiskarna naročene in poslane številke „Rodoljuba“ nazaj z opomnjo „se ne sprejme“, kmalu potem pa je naročnik list reklamiral. Ker se je to posebno v neki občini kar sistematično godilo, smo stvar zasledovali in — glej čuda! — posrečilo se je konstatirati, da dotični poštni urad došlih števil „Rodoljuba“ sploh ni vročil naročnikom, ampak jih brez vednosti, in proti volji naročnikov vrnil naši tiskarni. Na ovitku je bilo zapisano „nazaj — se ne sprejme“, in po pisavi se sklepa, da se je predrznila dotična poštna upraviteljica zlorabiti svojo službo ter list pošiljati nazaj. To se je kar sistematično godilo, in vsled tega smo vso stvar naznanili poštному ravnateljstvu, od katerega pričakujemo, da bo dotično ekspeditorico in poštarja eksemplarično kaznoval. Zdaj so tudi iz neke druge občine začeli dohajati „Rodoljubi“ nazaj, ob enem pa dohajajo tudi pritožbe, zakaj se je list ustavljal. Očividno je, da tudi tu pri pošti ni nekaj v redu, zakaj ljudje vendar ne bodo lista reklamirali, ako so ga poslali nazaj s pripomnjo „se ne sprejme“. Tudi ta slučaj, bomo naznanili poštному ravnateljstvu, ali potrebno se nam zdi, da tudi javno protestujemo proti temu, da bi se kak posamičen poštni urad postavil v službo klerikalne stranke. Pošta je javen urad, in ker plačujemo poštino, smemo zahtevati da točno posluje, ne pa da ureja svoje poslovanje po željah kacega fajmoštra ali kaplana.

— „Šifra D. Piše se nam: Habent sua fata ne samo libelli, ampak tudi „šifre“, sem mislil, ko sem čital izjavo g. dra. Ivana Dečka v „Domovini“ o mojih dopisih v „Narodu“. Nesrečna črka D je namreč začetnica tudi mojega polnega imena, samo radi tega jo postavljam povsem mehanično pod svoje dopise, pri tem pa sem na ime Dečko in na njegovega nositelja prav tako malo mislil, kakor na vsa druga imena, ki se začnejo z D. O kakih namenih ali morda celo o kaki zaroti zoper g. dra. Ivana Dečka s pomočjo te — tudi „moje!“ — „šifre“ torej niti misliti ni. Na tako čudno idejo bi naravnost potem niti priti ne mogel, političen špiritist pa še do slej nisem. Toliko v pojasnilo onim, ki se brigajo pred vsem za „šifre“. Stvarno pa tudi g. dr. Ivan Dečko zoper moj dopis ni navedel ničesar. D.

— Obsojen kaplan. V Brkinih na Goriškem je kaplan Krančič pretepel ne-

kega otroka tako, da drugi dan ni mogel stati in da je bil oče primoran, da bo otrok varen pred kaplanom, poslužiti se sodnijske poti. Kaplan je bil primerno kaznovan. „Soča“ dostavlja: V istini pameten je bil oni mož, ki je tožil kaplana Krančiča za brutalnost. Prav je imel ker tako početje z otroki je vredno skrajne obsodbe in, prosimo, zakon to prepoveduje. Ako stori kaj kmet proti zakonu, ga hitro tirajo pred sodnijo ali celo v luknjo, ako se le zdi tem pobožnim hinavcem, da kak naprednjak je storil kaj krivega, pa ga gredo tožiti — ako pa kak kaplan dela proti zakonu, to pa ni nič čudno, še zahvaliti bi ga morali. — Ali počasi se že otrese kmečko ljudstvo tistega „žeganega“ jarma, kateri ga tlačijo in stiska k tlom. Marsikaj bo še čudno, kar se jim zdi sedaj še „nič čudno“!

— Pevsko društvo „Ljubljana“ je priredilo včeraj večer v „Narodnem domu“ časten večer gospej Milici Hribarjevi, kumici društvene zastave, katere je bila lani izvoljena tudi za častno članico. Zbrala se je odlična družba, ki je bila z vsporedom prav zadovoljna. Društveni predsednik g. Šturm je v daljšem govoru naglašal veselje društva, da ima tako odlično rodoljubkinjo kot zaslužno kumico svoje zastave. V zahvalo jo je društvo izvolilo za svojo častno članico, katere vredno se bode društvo trudilo ostati vsekdar. Nato se je gospej izročila lepoizvršena častna diploma. Zbor „Ljubljane“ je zapel pod vodstvom g. jurista Svetka več zborov prav dobro, ter iznova dokazal, da vedno napreduje in se spopolnjuje. G. Polasek je zapel prav lepo in točno Vilharjevo samospeva „Morar“ in „Kam?“ Žel je dokaj priznanja. G. Kranjc pa je zapel „Pogled v nedolžno oko“. Večer je bil animiran ter se je izvršil prav častno za društvo in bl. gospo Hribarjevo.

— Veliki koncert in ples priredi čitalnica v Brežicah s sodelovanjem pevcev in tamburašev hrvatskih vseučilišnikov iz Zagreba na velikonočni ponedeljek 8. aprila v prostorih „Narodnega doma“. Godba za ples: „Sokolaki orkester iz Zagreba“. Vspored: 1. A. Remeq: „Pozdrav“, koračnica, udarja tamburaški zbor vseučilišnikov. 2. Ellev: „Zbor i Koral iz Hugenoti“, solo za violino s spremljevanjem glasovira. 3. F. S. Vilhar: „Domovini“, poje moški zbor vseučilišnikov. 4. Zajc — pl. Farkaš: „Potpouri iz opere Zrinjski“, udarja tamburaški zbor vseučilišnikov. 5. Förster: „Ljubica“, poje mešani zbor čitalnice. 6. Vogrič: „V slavo Prešernu“, udarja tamburaški zbor vseučilišnikov. 7. Benjamin Godard: „Bercluse de Jocelyn“ solo za cello s spremljevanjem glasovira. 8. Hajdrih: „Morje adrijansko“, pojeta zbora vseučilišnikov in čitalnice. Začetek točno ob 5. uri popoldne. Čisti dohodek namenjen je družbi sv. Cirila in Metoda. Vstopnina 1K 20 vin. Preplačila za blagohotni namen se hvaležno sprejmejo. Obleka navadna.

— Kanal se je udrl včeraj popoldne na sv. Petra cesti pred hišo št. 25. Mestni delavci so kanal takoj popravili. Promet ni bil oviran.

— Nedeljska kronika. Turkovi hlapci so se včeraj popoldne v hlevu sprili, in že so bili segli po gnojne vile, da bi se udarili, pa se je to poprej preprečilo. — V Hradeckega vasi so znani ponočnjaki razgrajali, vriskali in upili „auf“. Ko je prišla policija, pa so šli „domov“. — Pretep je bil od sobote na nedeljo v neki gostilni na Ambroževem trgu. — Ženo pretepel je strojevodja O. in jo neki davil in pretil, da jo bode ubil.

— Izgubljene stvari. Branjevka M. P. je izgubila na Mestnem trgu denarnico z 8 K in tremi loterijskimi listki. V Črevljarskih ulicah je izgubil neki dijak zlat prstan z diamantom.

— Kozla našel je na Gruberjevi cesti Anton Prosen, stanujoč na Gruberjevi cesti št. 1. Izgubil ga je kak mesar.

* Iz „najfinejših“ dunajske družbe. Pri dunajskem deželnem sodišču se je vršila te dni za ondote „najfinejši“ kroge značilna sodnijska obravnava. Baron Gehring, polkovnik pri ulancih, in Louise Füllsack sta sedela na zatožni klopi radi krivega pričevanja, oziroma radi zapeljevanja h krivi priegi in h krivemu pričevanju. Baron Gehring, ki je danes 54 let star, se je l. 1888 oženil z dvajset let mlajšo in jako lepo hčerko nekoga saksonskega častnika. Imela sta dva otoka,

a na to sta se kmalu dolžila nezvestobe. Polkovnik je očital ženi, da ima razmerja z mladimi častniki, polkovnica pa je trdila, da se peča mož z ženami drugih častnikov. Tako sta se ločila. Mož je vzel otroka seboj. Žena bi se bila rada sodnijsko ločila, a polkovnik tega ni hotel, ker je bil ženin oče bogat ter je imel polkovnik radi svojih otrok od tega bogastva tudi nekaj koristi. Da bi se mogla vendar-le ločiti, je naročila polkovnica svojemu odvjetniku, dru R. Granitschu, naj skuša polkovnika zalotiti pri nezvestobi in flagranti. Odvetnik je najel privatnega detektiva, ki je bil baronu polkovniku neprestano za petami. Odvetnik je obljubil detektivu 4000 kron, ako zasači polkovnika pri dejanski in neutajljivi nezvestobi. In končno se je detektivu to posrečilo! Videl je polkovnika barona Gehringa, ko je šel k Louise Füllsack. Ko je polkovnik odšel, je tekel detektiv k tej plačani grešnici, ki mu je takoj povedala — vse. Detektiv je na to tekel k dru. Holzknechtu, ki je baš takrat zastopal dra. Granitscha, povedat, da je polkovnika, — hvala Bogu! — zasačil in zalotil v očitnem grehu. Dr. Holzknecht pa vendar-le ni hotel izplačati detektivu tistih 4000 kron, nego se je peljal k Louise Füllsack, ki je povedala tudi njemu še enkrat — vse. Ko je dr. Holzknecht sporočil uspeh detektiva dru. Granitschu, ta še ni verjel, nego se peljal s tremi pričami k Louise Füllsack, ki je podala pismeno in s štirimi pričami podpisano izjavo, da je gospod baron Hellmuth Gehring resnično in istinito javen grešnik! Na podlagi te listine je vložil imenom baronice polkovnice proti polkovniku tožbo, da je prelomil zakonsko zvestobo. In potem se je vršila obravnava radi ločitve zakona, pri tej obravnavi pa je Louise Füllsack izjavila, da je pač z baronom občevala, a zakona z njim vendar-le ni prelomila. Na to je dr. Granitsch tožil prostitutko radi krivega pričevanja. Füllsack je takoj priznala, da jo je v to zapeljal polkovnik Gehring, ki je prišel k njej z umetno brado, baroko in plavimi naočniki ter ji dal 180 kron. Seveda je bil na to tudi polkovnik tožen radi zapeljevanja h krivemu pričevanju. Pri obravnavi, ki se je vršila 27. m. m., pa se je dogladno, da je polkovnik sicer občeval z Louise Füllsack, „a tako, da zakona vendar-le ni prelomil“. 180 kron pa ji je polkovnik dal zato, da bi govorila — resnico. In, čujte, polkovnik-ulanec, ki je prišel k obravnavi z vsemi redovi na orsih, in Louise Füllsack sta bila oproščena baronica Gehring se pa ne more ločiti!! —

Telefonska in brzojavna poročila.

Celje 1. aprila. Čast in slava dr. Tavčarju, da ni uklonil tilnika.

Savinski liberalci.

Kozje 1. aprila. Živio dr. Tavčar in „Slovenski Narod“.

Kozjanski naprednjaki.

Maribor 1. aprila. Mariborski radikalci izrekamo svoje priznanje dr. Tavčarju, da je rajši izstopil iz kluba, kakor da se je odpovedal naprednim načelom.

Dunaj 1. aprila. V Tešinu je bil velik poljski shod, na katerem se je poljskemu klubu in poslancu Michejdi izrekla nezaupnica radi postopanja glede podržavljenja poljske gimnazije tešinske.

Praga 1. aprila. Vojak Žilak, lovskega bataljona št. 23, radi katerega sta Březnowski in Klofač interpelirala, in radi katerega je bil Klofač pozvan na dvoboj, se je ustrelil.

Sofija 1. aprila. Macedonski kongres se bo vršil 4. t. m. Vojni minister je vsem častnikom prepovedal udeležbo.

London 1. aprila. Lord Salisbury je nevarno obolel. Zdravniki so mu prepovedali vsako nadaljnjo politično delavnost. Salisbury ima Brigtovo bolezen.

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 300-3 m. Srednji srečni tlak 766 mm.

Mesec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Visočina v m. nad m.
30	9. zvečer	740,3	-0,4	sl. jug	pol. oblak.	0
31	7. jutraj	740,0	2,0	sl. jug	oblačno	0
	2. popol.	739,7	9,0	sr. zahod	del. jasno	0
	9. zvečer	739,5	7,3	sr. zahod	oblačno	0
1.	7. jutraj	738,0	7,1	sl. zahod	del. oblak.	0
	2. popol.	738,1	12,6	sl. zahod	pol. oblak.	0

Srednja temperatura sobote in nedelje —1,6° in 6,1°, normale: 6,4° in 6,6°.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče in brat, gospod

Anton Milavec

posestnik

danes ob 5. uri zjutraj, po dolgi in mučni bolezni, v 64. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti za umirajočega, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega ranjcega bode v torek ob 9. uri zjutraj iz hiše žalosti na pokopališče v Cerknici. Sv. maše zadušnice brale se bodo v farni cerkvi v Cerknici.

V Cerknici, dne 31. marca 1901.

Alojzija Milavec roj. **Jakše**, soproga. — **Alojzija**, **Ivan**, **Adolf**, sinovi. — **Antonija Stergulec** roj. **Milavec**, **Kristina Milavec**, hčeri. — **Marija Pogačnik** roj. **Milavec**, sestra. (677)

Potrjim srcem javljamo vsem sorodnikom in znancem, da je naša preljuba soproga, oziroma hči in sestra, gospa

Olga Hrašovec roj. Grebenc

po dolgi i mučni bolezni dne 31. sušca t. l. zjutraj ob 3¹/₂ uri previdena s svetostajstvi za umirajočega v 24. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala. Pogreb drage ranjke bode v torek 2. t. m. dopoldne ob 10. uri v Laščah. Nepozabno pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Velike Lašče, dne 31. sušca 1901.

Dr. Silvija Hrašovec, c. kr. sod. pristav, soproga. — **Frane Grebene**, trgovec i posestnik, **Terezina Grebene** roj. **Facini**, starši. — **Milan Grebene**, c. in kr. poročnik, brat. — **Kristina in Gabriella Grebene** sestr. (680)

Brez vsacega posebnega naznanila.

Spominjajte se djaške in ljudske kuhinje pri Igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobrih.

Št. 436.

Razglas.

(681-1)

Pri mestni hranilnici v Kranju popolniti je provizorično službo

pomožnega uradnika

z letno plačo 840 K in obojestransko trimesečno napovedjo s pristavkom, da se v slučaju sposobnosti in porablivosti utegnejo službene razmere definitivno urediti in plača primerno zvišati. — Prošnje z dokazili sposobnosti naj se vložijo do 10. aprila 1901 pri podpisnem županstvu.

Županstvo v Kranju

dne 30. marca 1901.

Št. 86/Pr.

Razpis službe.

(685-1)

Mestni magistrat ljubljanski valed sklepa občinskega sveta z dne 27. t. m. razpisuje vnovič v popolnitev izpraznjeno službo

magistratnega konceptnega praktikanta

z letnim adjutom 1200 kron.

Posebni zahtevi za podelitev te službe so:

1. dovršene pravno in državnosnanske študije in z dobrim uspehom prebiti 3 teoretični državni izpiti;

2. z dobrim vspehom napravljeni praktični izpit za praktično poslovanje.

Izjemoma se smejo pa tudi prosilci z dovršenimi juridičnimi študijami in dvema državnima izpitoma vsprejeti pod tem pogojem za konceptne praktikante, če se v teku enega leta izkažejo, da so z dobrim vspehom prebili tretji državni izpit.

Taki prosilci se zaprisežejo šele potem, ko zadostijo temu pogoju; ob svojem vstopu pa obljubijo le molčljivost (§ 30).

V teku 2 let po dnevu zaprisege mora za konceptno službovanje vsprejeti uradnik z vspehom napraviti praktični politični izpit, sicer se ga, če mu občinski svet ne dovoli daljšega roka, lahko odpusti iz mestne službe.

Pred vspešnim praktičnim političnim izpitom napredovanje v konceptni službi nikakor ni dopustno.

Izjeme od zgoraj omenjenih določb so dopuščene glede tacihi služb, katere zahtevajo druge posebne strokovnjaške zveženosti in za katere se tudi v državni službi ne zahteva sposobnost za politično poslovanje. (§ 29. odst. 2. obč. r.)

Z dokazili opremljene prošnje vlagajo naj se pri mestnem magistratu do 12. dne aprila t. l.

Mestni magistrat v Ljubljani

dne 29. marca 1901.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja povodom prerane smrti najnega iskreno ljubljene sina

Bogomirčka

za kraane vance in obilno častno spremstvo k počitku, iskrevava vsem p. n. do stojanstvenikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo.

Cerknica, dne 31. marca 1901.

(676) Franjo in Antonija Zagerjan.

Guberjev vrelec

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodajnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah. **HENRIK MATTONI, Dunaj**, c. in kr. avstr. dvorni in komorni založnik.

Stanovanje

s tremi sobami, predsobo in kuhinjo se odda s 1. majem t. l. na Rimski cesti šte. 17.

Več se izve pri gostilničarju. (675-1)

Za Veliko noč

priporoča

Rudolf Kirbisch

slaščičar na Kongresnem trgu piruhe in atrape iz sladkorja in čokolade, fine bonbone in bonbonijere, čajno pecivo in cakes. (652-3)

Pince. — Tituli.

Potice fino nadevene.

Vina iz c. kr. dvorne kleti.

Francoski cognac.

Francoske likerje itd.

Zunanja naročila se izvršujejo točno.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. februarja 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selsthal v Ansee, Solnograd; čez Klein-Beifling v Steyr, v Linc; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selsthal v Solnograd, Inmost; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selsthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inmost, Bregenc, Curih, Genevo, Paris; čez Klein-Beifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste. — Praga v Novo mesto in Kočevje. Ob 7. uri 17 m zjutraj osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 1. uri 5 m popoldne osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 6. uri 55 m zvečer osonni vlak v Novo mesto, Kočevje. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Praga iz Trbiža. Ob 8. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipakega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Anseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inmosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selsthal, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Praga iz Novoga mesta in Kočevja. Ob 8. uri in 44 m zjutraj osonni vlak iz Novoga mesta in Kočevja. — Ob 2. uri 32 m popoldne osonni vlak iz Straže-Toplice, Novoga mesta in Kočevja. — Ob 8. uri 43 m zvečer osonni vlak iz Straže-Toplice, Novoga mesta, Kočevja. — Odhod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zvečer, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zjutraj.

Št. 10890.

Razglas.

V zmislu § 53 občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se daje na znanje, da bodo

računi o prejemkih in troških

1. mestnega zaklada,
2. ubožnega zaklada,
3. zaklada meščanske imovine,
4. ustanovnega zaklada,
5. potresnega zaklada,
6. regulačnega zaklada,
7. 3% posojila,
8. loterijskega posojilnega zaklada,
9. mestnega vodovoda,
10. mestne klavnice in
11. mestne elektrarne

za leto 1900 od danes naprej 14 dni javno razgrnjeni v tukajšnjem knjigovodstvu občanom na vpogled.

Pri pretresanju in končni rešitvi teh računov vzeti bodo občinski svet morebitne opazke o njih v predvarek.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 18. marca 1901.

Št. 10911

Volitveni razpis.

(686-1)

V smislu § 17. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano daje se na znanje, da se bodo

letošnje dopolnilne volitve

v občinski svet vršile v veliki dvorani „Mestnega doma“ na Cesarja Jožefa trgu in da bodo volil:

dne 22. aprila III. volilni razred;

dne 24. aprila II. volilni razred;

dne 26. aprila I. volilni razred;

vselej od osmih do dvanajstih dopoldne.

Tretji in drugi volilni razred bodeta volila v dveh oddelkih in pripadajo prvemu oddelku volilci od A—L, ki bodo imeli dohod na volišče po stopnjicah ob Streliških ulicah, drugemu oddelku pa volilci od M—Ž, ki bodo imeli dohod po stopnjicah nasproti mestni ledenici.

Ako bode treba ožje volitve, vršila se bode dan po prvi volitvi, to je dne 23. oziroma 25. in 27. aprila t. l. ravnotam, kot prvotna volitev in tudi od osmih do dvanajstih dopoldne.

Iz občinskega sveta izstopijo letos nastopni gospodje občinski svetovalci, in sicer izmed izvoljenih:

a) iz III. volilnega razreda: **Anton Klein** in **Josip Kozak**;

b) iz II. volilnega razreda: **Anton Komovc**, dr. **Danilo Majaron**, **Andrej Senekovič** in **Anton Svetek**;

c) iz I. volilnega razreda: dr. **Matija Hudnik**, **Josip Lenče**, **Eliza Predovič** in dr. **Josip Starč**.

Med letom se je odborstvu odpovedal gospod občinski svetovalec **Fran Pavlin**, ki je bil lani v II. volilnem razredu izvoljen za dobo treh let, in je umrl g. občinski svetovalec **Jan Dejak**, ki je bil lani v I. volilnem razredu izvoljen tudi za dobo 3 let.

Ker je upravno sodišče zaradi tajnega skrutinija z razsodbo ddo. 18. januarja t. l. št. 466, razveljavilo dopolnilne volitve iz I. 1899. v III. in v II. razredu, na podlag katerih so bili izvoljeni za občinske svetovalce gospodje, in sicer: v III. razredu: **Jakob Dimnik**, **Fran Mally**, **Josip Prosenec**, **Ivan Tosti** in **Josip Turk**, v II. razredu pa: **Ivan Hribar**, dr. **Lovro Požar**, **Ivan Šubic** in dr. **Ivan Tavčar**, izpraznjenih je za dobo jednega leta tudi omenjenih devet mandatov.

Voliti bo torej III. volilnemu razredu sedem (dva za tri in pet za eno leto); II. volilnemu razredu devet (štiri za tri, enega za dve in štiri za eno leto), I. volilnemu razredu pet (štiri za tri in enega za dve leti) občinskih svetovalcev.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 28. marca 1901.

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernove ulice št. 9

sta svojo zalogo za spomlad in poletje s dražestnimi novostmi v konfekciji za dame in dekleta spopolnila in priporočata isto svojim p. n. odjemalcem najtoplejšo.

(672-2) Ilustrovani katalogi brezplačno in poštne prosto.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.